

LBDIS | We know
Louis-Alphonse Cahagnet

OGLINZI MAGICE

DIVINAȚIE, EVOCAREA SPIRITELOR

editare și note de Vittorio Fincati

Prezentare	7
<i>Introducere</i>	33
Conversații despre magie între doi savanți	37
1. Considerații istorice asupra magiei magnetice	39
2. Fascinație din antichitate până în zilele noastre	55
3. Oglinzi magice	79
<i>Oglinzi teurgice</i>	83
<i>Oglinzile vrăjitorilor</i>	84
<i>Oglinda lui Cagliostro</i>	85
<i>Oglinda lui Du Potet</i>	86
<i>Oglinda lui Swedenborg</i>	87
<i>Oglindă magnetică</i>	87
<i>Oglinda narcotică</i>	88
<i>Oglindă galvanică</i>	90
<i>Oglinda cabalistică</i>	97

ANEXE

---

1. Oglinda lui Du Potet	113
2. Oglinzi magice indiene (<i>the glyphae batteh</i>)	117
3. Invocarea cu oglinzi și cristale magice	127
4. Compendiu de magnetism	133

În această lucrare pe care o ofer publicului, nu am nevoie să-mi creez cătușe care să mă lege de un câmp de observație precis, departe de entuziasm și dezmințiri; cu această intenție am preferat să abordez această importantă problemă sub forma unor conversații, în care voi avea întotdeauna argumente utile pentru dezvoltarea acestei lucrări prin gura interlocutorului meu. Cred că prudența mea nu poate fi decât benefică pentru cititori, și cu această intenție am adoptat-o.

De aceea, intru în subiect cu o considerație istorică despre magie, cât se poate de completă și laconică, o cheie indispensabilă pentru această examinare.

Scopul meu este de a-l instrui pe cititorul care nu cunoaște această știință cu privire la:

1. Ceea ce a determinat nașterea
2. Locul în care istoria umană a văzut-o venind pe lume
3. Progresele și realizările care au rezultat din aceasta până în prezent

Rog cititorul să mă ierte de la bun început dacă asociez această știință cu cea ermetică (cel puțin doar în prima conversație), dar asta pentru că mi-am dat seama că sunt două științe gemene inseparabile și că prima a văzut lumina tiparului înaintea celei de-a doua. Cititorul abia versat în cunoașterea celor două literaturi respective mă va înțelege; este un eseu istoric, un manual pe care i-l ofer despre magnetismul magic.

Prima conversație se referă la toate manifestările legate de știința magiei, precum și la numele celor mai mari magicieni, înscrși în biblioteca de științe oculte. Acest tip de introducere în subiectul conversației dă o idee despre amploarea sa, despre vechimea sa, despre marile genii care s-au ocupat de el, precum și despre fenomenologiile în care au crezut și încă mai cred oamenii din toate țările Pământului... Denumirile proprii pe care le-am menționat pot fi utile pentru a ne raporta la operațiile de acest tip, dacă se dorește să fie încercate¹.

G... De când discutăm împreună despre frumoasa și de neînțeles știință a magnetismului uman, m-am adaptat mult prea mult la argumentele valabile pe care mi le-ai oferit pe această temă, astfel încât nu ți-am cerut să discutăm din nou despre nu mai puțin incomprehensibila știință a magiei. Dacă vrei, voi fi la fel de atent la observațiile tale ca și până acum și nu-mi voi permite să îți prezint mai mult decât argumentele pe care cred că trebuie să le prezint pentru a te susține sau a-ți anula afirmațiile.

A... Voi discuta cu tine cu aceeași plăcere ca și în trecut, cu condiția, totuși, să nu ne privăm amândoi de plăcerea entuziasmului și a pasiunii. Armonia pașnică a conversațiilor noastre anterioare este garanția mea pentru cele viitoare.

Voi încerca să răspund la întrebarea ta, în limba cea mai potrivită adevărului, clar, fără a fi deranjat de cuvinte grecești, latine sau ebraice, pe care nu le înțelegem și care ar lua ceva timp să fie găsite. Să nu fim atotștiutori din orgoliu, ci să rămânem observatori.

---

¹ Rezumatele conținutului convorbirilor au fost plasate inițial în Concluzia cărții, la sfârșitul indexului capitolelor. Cititorul ar trebui să ia notă de modul în care Cahagnet consideră magia magnetică inseparabilă de evocarea morților și a entităților astrale.

În zilele noastre există o astfel de întoarcere la magie, o astfel de dragoste, atât de batjocorită și ridiculizată de savanții din toate timpurile, încât sunt cu adevărat uimit să văd în acest secol cum în inimile celor mai serioși oameni se naște o astfel de pasiune, mărturisind credința lor în această putere și, mai mult, dorind să facă magie și să o demonstreze public. Nu știu dacă nevoia de a produce totul, și mai ales ceea ce nu poate fi produs matematic, îi deranjează pe oamenii din elită, dar este un fapt: să aplicăm și noi, dar să nu-i imităm.

Magnetismul a dat naștere la o multitudine de vanități (*La magie dévoilée et la science occulte - Magia dezvăluită și știința ocultă* a Baronului Du Potet; *Dogme et rituel, La clef des grands mystères* (Dogma. Înalta Magie - Éliphas Lévi) a abatelui Constant; *Magia în secolul al XIX-lea a lui Morin*; *La Magia lui Segouix* etc.). De îndată ce omul a cunoscut abecedarul acestei puteri și puterea de a dispune de ea, a crezut că poate să o definească și să o explice; fiecare a crezut că a găsit adevăratul arcan, sau un secret care nu a fost niciodată pierdut, și fiecare a uitat că ceea ce a fost înainte și va fi după a existat întotdeauna, prin urmare nu a fost pierdut și nu a fost găsit din nou. Lipsa spiritului critic și a umilinței i-a făcut pe oameni să creadă altceva. Ceea ce se prezintă astăzi ca o nou-tate în ceea ce privește convulsiile, viziunile și fenomenele magnetice a fost deja prezentat de primii oameni care le-au descoperit, le-au răspândit și le-au tratat în fiecare epocă. Mesmer, Puységur, Deleuse, Pétetin, Chardel, Billot, Ricard, Teste etc. au menționat cu toții în lucrările lor experiențe pe care le-au făcut ei înșiși și despre care astăzi se spune că sunt magice; ce poate fi mai ingenios decât creațiile spirituale pe care Teste ne spune că le-a făcut la ale sale *lucide*²? Aceste creații au fost extinse în altă sferă, ceea ce se poate face la infinit, dar nu s-a realizat nimic cu adevărat nou de către cei care le fac astăzi. Chiar în momentul în care este necesar să poți reuși în acest tip de magie, găsind subiecți dispuși să primească aceste impresii în mod magnetic, nu se iese din

² Lucid - termen tehnic pentru un medium sau un subiect aflat sub hipnoză.

legile obișnuite și invariabile ale naturii, care cer și impun condiții tuturor manifestărilor sale.

Toate popoarele, în toate timpurile, au simțit intuitiv că creația divină nu se limita la ceea ce vedeau ochii lor în jur, iar cunoașterea irefutabilă a nemuririi a dat naștere în inimile lor unei dorințe insașiabile de a căuta cu dragoste și pasiune mijloacele de a poseda și controla acest adevăr. Prin asigurarea spiritului lor critic, a studiului și a judecății, ei au ajuns să știe și să înțeleagă că această nemurire nu se putea realiza decât într-o lume ocultă, ascunsă și misterioasă, o lume care trebuia să fie guvernată, ca și a noastră, de legi invariabile, dar nu separate de cele pământești, căci nu pot exista discrepanțe în ceea ce este unul; trebuie să existe doar grade, reprezentând aceste discrepanțe aparente. Conștienți de acest adevăr, oamenii au căutat, așa cum am mai spus, mijloacele de a stabili o relație exactă cu această lume ocultă, și toate mijloacele posibile li s-au părut bune pentru a atinge scopul.

Se spune că Cham³ a fost primul care s-a ridicat deasupra semenilor săi în ceea ce privește profunzimea meditației, cunoașterea legilor și puterea asupra celor trei regnuri. Fie prin revelație, fie prin meritul studiilor sale, el a ajuns să facă lucruri minunate care, în mod firesc, apăreau ca fiind misterioase pentru contemporanii săi și îl făceau să treacă în ochii lor drept un protejat al Eternului. După el au urmat Zarathustra, Moise, Solomon, Numa Pompilius, etc. etc. Orientalii, de asemenea, se referă la Avraam în istoria lor; ei cred că acesta a fost inițiat de la naștere în arta cabalistică, precum și în magie. Potrivit acestora, Avraam cunoștea astrologia; ei i-au atribuit o carte celebră sau *Sefer*, de altfel atribuită și lui Moise; această lucrare se referă doar la Cabala și la originea lumii.

Magia a progresat în Europa odată cu răspândirea creștinismului; Odată cu ea au apărut îngerii și demonii, vrăjitorii, fermecătorii, descântătorii, necromanții, țigani, astrologii,

---

³ Personaj biblic, progenitor al egiptenilor.

illuminati, oracolele, posedatii, convulsionarii, vrăjitoarele, teozofii, rozacrucienii, francmasonii, templierii, filosofi ermetici, naturaliștii (sau magicienii albi) și magnetizatorii. Aceste diferite denumiri date unor ființe sau societăți ale căror cunoștințe erau superioare celor ale altor oameni au servit la catalogarea unui mare număr de practici care, împreună, au format elementele unei imense științe, cunoscută în general sub numele de *magie*.

Fiecare își aducea obolul său de cunoaștere sau de putere la acel mare monument pe frontispiciul căruia sunt gravate cu litere de neșters numele lui Agrippa (Henry Cornelius), Albertus (The Great), Abu Ma'shar, Albunea, Alexandru (din Paflagonia), Amphiaraus, Apollonius (din Tyana), Apomazar, d'Abano, Apuleius, d'Argens, Armida, Arnaldus (de Villa Nova), Avicenna, Bacon, Basine, Cagliostro, Calchas, Cardano, Catherine (de' Medici), Cocles, Comus, Didyme, Engelbrecht, Etteilla, Faust, Felgenhaver, Flamel, Gaffarel, Gaufridi, Gaurico, Gregory VII, Gytfe, Hermes, Isaac, Jambres, Jamnes, Jarnvid, Medeea, Merlin, Mesmer, Molay, Nostradamus, Paracelsus, Pasqually (Martinez), Postel, Ruggieri (Cosimo), Saint-Germain (Contele de), Saint-Martin (cunoscut sub numele de Filosoful necunoscut), Swedenborg, Trois-Echelles, Tubal-Cain, Wayland, Wierus, etc. Mă voi opri la aceste câteva nume, pe care le preiau din Bibliografia științelor oculte a lui Ferdinand Denis⁴; ele vor fi suficiente, cred, pentru a ne scuti de consultat *Dicționarului Infernal* al lui Collin de Plancy și *Biblioteca filosofilor ermetici* etc.

Toate aceste celebrități pe care le-am menționat și-au mărturisit mai mult sau mai puțin public convingerile, fiecare folosind nume diferite, dar care, în cele din urmă, au însemnat același lucru. Așa am consemnat modul în care operează unele acțiuni mai mult sau mai puțin misterioase, sub numele de: Sfoara (înnodarea ei), Alchimie, Alfabet simpatic, Alfitomanție, Amulete, Inele constelate, Antropomanție,

⁴ F. Denis (1798-1890), *Tableau historique, analytique et critique des sciences occultes*, 1830.

Arme fermecate, Dorințe, Astrologie, Axinomanție, Baghetă divinatorie, Belomanție, Cafea (zaț de), Catoptromanție, Cefalomanție, Cleidomanție, Conjurațiuni, Coscinomanție, Cupe magice, Sită (divinație cu), Cristalomanție, Tămâie (divinație cu), Extaz, Fantasmagorie, Flacără (divinație cu), Săgeți (divinație cu), Zâne, Furcă, Gastromanție, Geomanție, Goția, Giromanție, Hecarnomanție, Licantropie, Magnetism, Oglinda magică, Metoposcopia, Necromanția, Numere, Ungere, Păsări, Ouă, Oniromanția, Onomanția, Ovomanția, Pegomanția, Phyllorhodomancy, Fizionomia, Aruncarea pietrelor, Posesii, Previziuni, Acultomanția, Piromanția, Pythea, Rabdomanția, Rapsodomanția, Retromanția, Rose-Cross, Trandafir (divinație prin mișcarea frunzelor), Sabat, Solniță (vărsată)/Alomanția, Sycomancy, Scopelism, Sibile, Visele, Vrajitoria, Simpatia, Talismanele, Tobele magice, Templierii, Teratoscopia, Teozofia, Teurgia, Tremuratul, Vampirii, Voodoo, Ventriloc, Clarvăzătorii, Xilomanția etc.

G... Era timpul să încheiem această listă, un pic prea lungă de altfel. Este posibil ca specia umană să fi crezut toate aceste lucruri?

A... Cu siguranță, și au fost ținute în mare prețuire în trecut, așa cum sunt astăzi anumite arcanе, ceea ce ar trebui să te uimească fiind modul în care pot capta credința atâtor oameni, fără să știm cum și de ce.

Pentru a ajunge la această cunoaștere sau creație, omul a trebuit să recurgă la studiul legilor și proprietăților particulare ale tuturor manifestărilor creației. După ce a contemplat cerurile pe care nu le putea urca, în mândria sa sublimă, a trebuit să caute în jurul său mijloacele de a se înălța în acele regiuni pe care sufletul său își amintea că le-a locuit cândva și pe care le va locui din nou în nemurirea sa.

Visele au fost primele noțiuni ale acestei învățături și primele manifestări ale existenței unei lumi oculte care s-au

prezentat observației sale; din ele a obținut cunoștințe valoroase și avertismente sănătoase. Fiind supus bolii și morții, el a trebuit, în mod firesc, să-și orienteze cercetările spre mijloacele de combatere a primelor și de evitare a celei de-a doua, ceea ce a dat naștere artei medicale și ermetice; urmărirea acestor observații, rod al Revelației, i-a arătat că întreaga natură era împărțită în două sectoare cărora le-a dat numele de Bine și Rău. Văzând că cea mai mică particulă a creației conținea unul dintre cele două principii, cu condiția să nu le conțină pe amândouă. I-a venit ideea de a le pune în contrast, așa cum a făcut cu odihna și munca, cu hrana și foamea etc.

A intrat apoi în infinitatea cercetărilor, aplicând la o astfel de boală sau la o astfel de nevoie, la o astfel de plantă sau la o astfel de combinație de substanțe diferite, și a sfârșit prin a-și pune întrebarea: dacă pot, în acest fel, să blochez manifestarea distructivă, de ce nu le-aș putea bloca pe toate celelalte și, în acest fel, să obțin, deja pe acest Pământ, acea nemurire pe care o percep în altă lume? Dintre cele două, una: fie există egalitate de putere în fiecare manifestare a creației, fie există una care o întrece pe cealaltă. Această din urmă eventualitate nu mi s-a întâmplat încă, deci prima există; dacă puterile sunt distribuite în mod egal în toate particulele care constituie Universul, trebuie să am sau să găsesc mijloacele de a satisface toate dorințele sufletului meu. Căutându-le, le voi găsi; vreau să trăiesc veșnic, voi trăi; vreau să creez, voi crea.

Trebuie să știi, prietene, că omul nu a reușit să-și satisfacă imediat toate dorințele; a reușit mai degrabă să creeze altele noi decât să le satisfacă pe cele vechi. Ceea ce nu a reușit să facă a fost să aibă ambiții fără orgoliu.

Cei mai înțelepți dintre oameni au fost în mod natural cei mai bine educați, pentru că de obicei sunt cei mai puțin certăreți și își pun observațiile în armonie, dar acest lucru s-a întâmplat doar la câțiva dintre ei. Ei au lăsat școlii lor sarcina de a discuta doctrinele atomiste și au crezut, poate pe bună dreptate, că acele puteri individualizate ale tot ceea ce există trebuie să provină dintr-o unitate formală a

tuturor, care conține și o matrice comună; apoi s-au oprit doar asupra studiului pe larg al celor trei regnuri și și-au spus: regnul vegetal trebuie să conțină principiul general și universal al vieții tuturor producțiilor sale într-o singură plantă. Regnul mineral trebuie să posede aceeași proprietate și, în consecință, regnul animal nu poate fi lipsit de ea. Studiul anatomiei și al chimiei l-a determinat să recunoască în om unificarea celor trei regnuri într-unul singur.

Apoi și-a spus: dacă sunt un compus material al acestor trei regnuri, nu pot supraviețui armonios decât cu condiția să încorporez în mine existența integrală a regnurilor din care sunt compus. Dar, în același timp, omul care raționa în acest fel a fost condus în mod natural să caute dacă această lege a fuziunii exista și în celelalte regnuri. Nu a găsit-o la același nivel și a văzut că regnurile minerale și vegetale reprezentau mai degrabă natura lor individuală decât identificarea lor cu regnul animal. Omul a concluzionat deci, așa cum am spus, că aceste regnuri astfel organizate trebuie să posede fiecare o producție-mamă, o producție tipică și individuală care conținea în sine întregul regn căruia îi aparținea, așa cum omul conține în sine principiile celor trei regnuri în general.

A pornit deci în căutarea acestei producții căreia îi atribuia toate virtuțile regnului său, pentru că, își spunea el, dacă o voi găsi, absorbind în mine această prețioasă unitate a tuturor puterilor unui regn într-o singură putere, îmi voi repara și transmuta întreaga ființă materială și voi obține astfel nemurirea pe care o caut pe Pământ. Această dorință a fost cea care a dat naștere științei ermetice și tuturor progreselor chimiei moderne. La această știință trebuie să se refere o mare parte din arcanele misterioase ale magiei; în fața acelor societăți secrete, a acelor ceremonii alegorice și mistice ale acțiunii unei opere care nu putea fi transmisă posterității prin intermediul scrisului, întrucât un asemenea mister era cunoscut de generalitatea oamenilor, creația materială s-a găsit neputincioasă în fața operei creatorului însuși, care este de a asigura pâinea zilnică pentru toate creaturile sale care

populează creația, deoarece toate ființele pot deveni nemuritoare, sau chiar pot trăi trei sau patru existențe materiale, astfel că Pământul s-a găsit prea mic și prea sărac pentru a asigura întreținerea atâtor ființe.

Iată, în două cuvinte, povestea nașterii magiei, a căutării nemuririi prin studiul științei ermetice. Iată și nașterea unor efecte necunoscute, minunate și supranaturale, care trebuiau să se nască în mod natural din cunoașterea proprietăților moleculelor creației, molecule pe care omul le-a trecut prin sita experienței una după alta și din care trebuia să obțină puteri pe care simțea că nu trebuie să le facă cunoscute. A dispus de ele doar pentru el însuși, ceea ce l-a făcut să fie respectat, admirat și divinizat de semenii săi. Numele de vrăjitori, preoți, eroi, semizei le erau atribuite acestor oameni; cei dintre ei care erau capabili să intre în extaz prin intermediul narcoticelor, exercițiilor de gimnastică, practicilor speciale, legării, căderii în meditație, masajului etc., etc., apăreau în ochii semenilor lor ca fiind inspirați de Dumnezeu, ca profeți ai săi, trimiși ai săi, chiar ca și copii ai săi; poporul credea astfel de lucruri și se supunea la tot ceea ce le poruncea acești oameni, chiar dacă nu îi înțelegeau, dar îi adorau. Împlinirea profețiilor lor și manifestarea puterii lor oculte au fost suficiente pentru a obține aceste rezultate. Astfel, omul a fost aruncat în sfera misticismului și a erorii.

După cum v-am spus, magia se trage din Cham. Se crede că el a fost inventatorul acesteia datorită mijloacelor magice pe care le-a folosit pentru a-l face pe Noe neputincios și pentru a-i prefera pe copiii săi născuți după potop în locul celor născuți înainte. Josephus Flavius (*Antichități evreiești*, VIII, 2) urmărește magia până la Solomon și susține că Dumnezeu a fost cel care l-a învățat pe acest rege această artă fină. Numa Pompilius a consemnat maximele artei magiei în șapte cărți latine și grecești. În Spania, la Toledo și Salamanca, existau școli publice de magie, într-o peșteră adâncă, a cărei intrare a fost zidită de regina Isabella, soția lui Ferdinand. Vasquez a scris că erau necesare cărți de magie și magicieni îngăduiți

de Dumnezeu, pentru ca libertinii să renunțe la ateism și să recunoască faptul că există mai multe lucruri decât cele care pot fi atinse cu degetul și văzute cu ochiul. În opinia unor scolastici, Dumnezeu permite existența magicienilor din același motiv.

Anumiți oameni din antichitate, pentru a-și susține mai bine ambiția și pentru a stabili mai ferm primul proiect al imperiilor lor, au spus, așa cum de altfel s-a dovedit, că Trismegistus pretindea că și-a primit legile de la Mercur; Zalmoxis, de la Vesta; Charondas, de la Saturn; Minos, de la Jupiter; Draco și Solon, de la Minerva; Numa, de la nimfa Egeria; iar Mahomed, de la îngerul Gabriel, care venea adesea să-i șoptească la ureche, sub forma unui porumbel, la fel de bine antrenat în această înșelăciune ca și vulturul lui Pitagora și căprioara lui Sertorius⁵.

Trebuia să se recunoască faptul că existau treizeci de mii de magicieni la Paris încă de pe vremea lui Carol al IX-lea; conducătorul lor declarase de altfel acest lucru, promițând că vor veni mulți alții, astfel că răul se răspândea.

Bodin scrie că Trois Échelles⁶ și Manceau, un mare magician napoletan, mărturiseau pe patul de moarte că erau mai mult de o sută de mii în regat.

După cum vezi, prietene, au existat în toate timpurile iubitori ai acestei științe, și ar mai trebui să pregătim câteva mii de magicieni magnetizatori înainte de a ajunge la cifra la care m-am referit.

Repet, există astăzi unii care doresc să vorbească despre magie, misticism și Cabala, pentru că aceste științe uimesc și sunt potrivite pentru cei care doresc să exceleze.

Auzim pe cineva spunându-i ascultătorului că posedă o astfel de oglindă, un astfel de mod de magnetizare, un astfel de instrument, un astfel de drog, o astfel de conjurațiune, o astfel de revelație, etc. Pe scurt, este renașterea misterelor,

⁵ Din punct de vedere istoric, un cerb alb care a fost dăruit romanului Sertorius de către unele triburi hispanice și despre care se spunea că îl punea în legătură zeița Diana.

⁶ Rinaldo des Trois Échelles du Mayne, mort în 1571, vrăjitor francez în timpul domniei lui Carol al IX-lea.

adevărate mistere inexplicabile chiar și pentru cei care le produc! Astfel, oricine vorbește despre asta adună un public în jurul său, este venerat cu mare respect și laudat cu entuziasm. Vai! Câți dintre aceștia nu cunosc nici măcar prima literă a științei care le este atribuită!

Vedem alții care, pentru a dobândi un nume mai bine meritat și mânați de nevoia de a cunoaște o știință atât de reputată, își petrec o parte din viață citind toate cărțile care vorbesc despre ea, crezând că pot descoperi un arcan major, dar nu fac decât să aibă dureri de cap violente care îi trimit la Charenton sub dușuri⁷. Alții, mai întreprinzători și chiar mai îndrăzneți, pornesc spre India și Egipt (leagăn, se spune, al acestor științe): ei admiră monumentele lor, descifrează cât pot de mult hieroglifele care le acoperă și tremură de bucurie când văd o pupăză al cărei ochi privește într-o anumită direcție a vântului, crezând că evocarea vânturilor trebuie făcută cu fața întoarsă spre pupăză, când un alt savant le-a demonstrat că această figură are un alt sens. Acești călători neînfricați așteaptă te miri ce în fața mormântului lui Mahomed sau în fața unei pagode hinduse și nu știu de ce și de unde se face ceea ce vor să afle, decât în ziua în care își mărturisesc neputința; dacă ar fi călătorit cu același curaj prin ținuturile noastre și i-ar fi întrebat cu bună credință pe toți magicienii noștri de la țară, ar fi știut că nu e nevoie să plece în străinătate pentru a studia ceea ce se face la ușa lor, ceea ce un băiat de grajd poate realiza mai bine decât cei mai mari înțelepți ai Orientului.

Puțin îmi pasă că un astfel de necromant hindus sau egiptean are puterea de a evoca umbre, de a fascina o întreagă adunare, de a vindeca o astfel de boală sau de a o face să vină etc.! Nu am eu puterea, prin simple atingeri magnetice, de a vindeca boli și o mie de alte metode de a produce efecte benefice sau malefice? Nu am lângă mine un astfel de pastor sau un potcovar care, cu câteva cuvinte sau semne de cruce, este capabil să mă vindece de o arsură sau de o entorsă, în

⁷ Camere de duș publice, municipale, încă în funcțiune în prezent în rue Charenton, Paris.